

جمهوری اسلامی ایران

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

حضرت آیت الله جنتی «دامتبرکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه نهمین مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۱۹ مشتمل بر بررسی یک نامه و دو نامه دیوان عدالت اداری ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور اول : نامه حجت الاسلام والمسلمین منتظری - رئیس وقت دیوان عدالت اداری - به حضرت آیت الله جنتی «دامتبرکاته» دبیر محترم شورای نگهبان در مورد نظر نهایی فقهای محترم شورای نگهبان نسبت به این که آیا وضع و اخذ عوارض حق مشرفیت مغایر موازین شرع می‌باشد یا خیر؟

پرسش : اخذ حق مشرفیت - که همان حق مرغوبیت است - شرعاً حرام می‌باشد ولی جعل عوارض بر این حق - در فرض وجود حق جعل عوارض توسط مقنن - شرعاً مانعی ندارد.
توضیح این که حق اشراف و حق مرغوبیت - که همان ارزش افزوده مذکور در جوابیه دفتر مقام معظم رهبری «مدظله العالی» موجود در پرونده است - ملک مالک زمین و ساختمان است و اخذ آن از مالک بر اساس قانون - ماده واحده قانون راجع به لغو حق مرغوبیت مصوب ۱۳۶۰/۸/۲۸ مجلس شورای اسلامی - ممنوع است و در نتیجه شرعاً اخذ آن اکل المال بالباطل بوده و حرام می‌باشد و این حق یکی از اموال شخصی می‌باشد و در نتیجه جعل عوارض بر آن توسط کس یا مقامی که حق جعل عوارض دارد مانند سایر اموال شخصی به شرط عدم اجحاف در مقدار آن و صدق عوارض بر مقدار معمول مانعی ندارد.
حاصل این که بین حق مشرفیت که همان حق مرغوبیت و ارزش افزوده است - و بین عوارض بر حق مشرفیت فرق است و اخذ حق مشرفیت حرام بوده ولی اخذ عوارض بر حق مشرفیت مانعی ندارد ارزش افزوده در این جا از اموال مالک است و مانند سایر اموال او جعل عوارض بر آن محذوری ندارد.

دستور دوم : نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست جناب آقای عبدالعسین کریمی مقدم مبتنی بر ادعای خلاف شرع بودن تعرفه شماره ۲۰۲، مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۲ شورای شهر شاهین شهر.

پرسش : تعرفه مورد شکایت در مورد جعل عوارض بر ارزش افزوده است نه اخذ ارزش افزوده و در نتیجه - همان گونه که در دستور اول توضیح داده شد - جعل عوارض بر ارزش افزوده در فرض وجود حق جعل عوارض برای مقنن به شرط عدم اجحاف در آن خلاف شرع نبوده و مطابق نظر مقام معظم رهبری «مدظله العالی» نیز جایز می‌باشد.

دستور سوم : نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست جناب آقای حمزه شکران زینی مبتنی بر ادعای خلاف شرع بودن مصوبه شماره ۴/۹۴/۲۳۰۱ ش - ۱۳۹۴/۰۲/۲۹ شورای اسلامی شهر مشهد.

پرسش : ظاهر آن است که مصوبه مورد شکایت در مورد جعل عوارض نسبت به زمین ها و املاکی است که وارد محدوده شهری گردیده اند و جعل این عوارض - در فرض وجود حق جعل توسط مقنن - مانعی ندارد اما مصوبه مورد شکایت ارتباطی با تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح های دولتی و شهرداری ها مصوب ۱۳۶۷/۸/۲۹ مجلس شورای اسلامی ندارد، و تبصره ۴ نمی تواند مستند شورای شهر مشهد در جعل عوارض باشد زیرا همان گونه که از مطالب مذکور در پرونده بدست می آید؛
اولاً: نهاد صالح جهت تعیین عوارض مذکور در تبصره ۴، همان مرجع ذیصلاح در تصویب طرح جامع شهری - یعنی شورای عالی شهرسازی و معماری - می باشد نه شورای شهر.

ورود به دفتر دبیر شورای نگهبان
تاریخ: ۱۳۹۵/۴/۲۱
شماره: ۳۷۰۴

نائباً بر اساس مفاد تبصره ۴ اخذ این عوارض منوط به تقاضای صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده توسعه و عمران شهر می باشد نه به طور مطلق که حتی در فرض عدم تقاضای صاحبان اراضی درصد مذکور گرفته شود.
ثالثاً: میزان و حداکثر این عوارض ۲۰٪ از املاک متقاضیان را شامل می شود نه ۳۵٪.
رابعاً: مفاد تبصره ۴ تنها تجویز اخذ درصدی از خود زمین را نموده است نه اجازه اخذ قیمت زمین به جای زمین که در مصوبه شورای شهر مشهد آمده است الا ان يقال که تبصره ۴ ماده واحده حاکم بر قانون تشکیلات و وظائف شوراهای شهری و در نتیجه شوراهای شهر می توانند جعل عوارض - حتی به مقدار ۳۵٪ و ادعای صدق عوارض بر این مقدار - بنمایند که این احتمال هم خلاف اطلاق تبصره مذکور است.

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان
از طرف محمدعلی زنده رن